

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, (ΠΜΣ)
«Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και
Διεθνούς Ασφάλειας»**

SYLLABUS

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ (Χειμερινό), 2016-17

Γνωστικό αντικείμενο: «Ειδικά θέματα Διεθνούς Δικαίου, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Διπλωματίας»

Υπεύθυνος Καθηγητής: Ι. Θ. Μάζης, ΤΤΣΣΑΣ, ΕΚΠΑ

Συνεργάτες διδάσκοντες (διαλέκτες):

- 1) Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα.
- 2) Υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού.

Σκοπό του μαθήματος. Μεταξύ των βασικών στόχων του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν και να αναλυθούν ορισμένα θεμελιώδη πρωταρχικής σημασίας ζητήματα διαφόρων κλάδων του Διεθνούς Δικαίου που η γνώση τους κρίνεται απαραίτητη για τον μελετητή του διεθνούς γίνεσθαι, από τη σκοπιά της γεωπολιτικής ανάλυσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε θέματα που αφορούν την Ελλάδα, την Κύπρο και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Περιεχόμενο του μαθήματος: Το παρόν μάθημα είναι διαρθρωμένο με τρόπο ώστε να παρουσιάζονται εξειδικευμένες θεματικές ενότητες που εντάσσονται σε επιμέρους θεματικές του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, και ειδικότερα ως προς το περιεχόμενο, στο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και του Αέρα, στο Διεθνές Δίκαιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο Διεθνές Ποινικό Δίκαιο, αλλά και σε άλλα επιμέρους αντικείμενα που αφορούν στο πεδίο της Διεθνούς Διπλωματίας και της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής.

Η ανάπτυξη του περιεχόμενου του μαθήματος σε 12 Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις), διδασκόμενες σε (δώδεκα), 12 2ωρα, [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές].

Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις)

1. Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας Ι (Ιστορική εξέλιξη, Συμβατικό πλαίσιο, Εισαγωγικές έννοιες / ορισμοί). (2ώρες). [Υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].
2. Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας ΙΙ. UNCLOS (1982), Θαλάσσιες Ζώνες, οριοθετήσεις, επίλυση διαφορών, Δικαιοδοτικά όργανα Σύμβασης, νομολογία, case studies. (2ώρες). [Υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].
3. Διεθνές Δίκαιο του Αέρα και του Διαστήματος (Εισαγωγικές Έννοιες - Εναέριες παραβάσεις/παραβιάσεις, Αεροναυτικές στρατιωτικές

**δραστηριότητες σε Αιγαίο-Αν. Μεσόγειο, Θέματα Έρευνας-Διάσωσης.)
Στρατιωτική Διπλωματία σε πλαίσιο NATO-ΕΕ-ICAO-IMO-OSCE.
Ειδικά θέματα σχέσεων Ελλάδας – Τουρκίας – Κύπρου. (2ώρες). [Υπ. Δρ.
Γεώργιος Ανεψιού].**

- 4. Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής τρομοκρατία. Το καθεστώς Έκτακτης Ανάγκης (νομική διάσταση). (2ώρες). [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές]. [Υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].**
- 5. Η επιβολή κυρώσεων στα πλαίσια του Διεθνούς Δικαίου. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα].**
- 6. Ατομική ποινική ευθύνη – Η αντικειμενική και η υποκειμενική υπόσταση των διεθνών εγκλημάτων. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα].**
- 7. Τα διεθνή εγκλήματα που τελέστηκαν στην Κύπρο από την Τουρκία. Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:
- Διακρατικές Προσφυγές Κύπρου κατά Τουρκίας
- Υπόθεση Βαρνάβα κ.α. κατά Τουρκίας
- Υπόθεση Λοϊζίδου κατά Τουρκίας. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα].**
- 8. Ειδικά θέματα σε σχέση με την επίλυση του Κυπριακού ζητήματος. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα].**
- 9. Ελληνική μειονότητα στην Τουρκία: Σχετική Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σχετικές αποφάσεις και πράξεις μη δικαιοδοτικών οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα].**
- 10. Case Studies – Νομολογία ΕυρΔΔΑ: υποθέσεις κατεχομένων Κύπρου. εξωεδαφικής δικαιοδοσίας κράτους (ευθύνες από δράσεις πολυεθνικών στρατιωτικών επιχειρήσεων σε Ιράκ κλπ.). (2ώρες). [Υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].**
- 11. Παρουσίαση (ομαδικών) Εργασιών εκ μέρους των φοιτητών – Ι. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα, υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].**
- 12. Παρουσίαση (ομαδικών) Εργασιών εκ μέρους των φοιτητών – ΙΙ. (2ώρες). [Δρ Βιργινία Μπαλαφούτα, υπ. Δρ. Γεώργιος Ανεψιού].**

Ενδεικτική βιβλιογραφία/αρθρογραφία

Πρωτογενείς Πηγές

- Καταστατικός Χάρτης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών
<https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>
https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=10
- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
<http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ELL.pdf
- Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου
http://www.icc-cpi.int/nr/rdonlyres/ea9aeff7-5752-4f84-be94-0a655eb30e16/0/rome_statute_english.pdf
- Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία Όλων των Ατόμων από Εξαναγκαστική Εξαφάνιση
<http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/disappearance-convention.pdf>
- I Σύμβαση της Γενεύης «Περί βελτιώσεως της τύχης των τραυματιών και των ασθενών εις τας εν εκστρατεία ενόπλους δυνάμεις»
https://el.wikisource.org/wiki/%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82_3481/1955
- II Σύμβαση της Γενεύης «Περί βελτιώσεως της τύχης των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών των κατά θάλασσαν ενόπλων δυνάμεων»
https://el.wikisource.org/wiki/%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82_3481/1955
- III Σύμβαση της Γενεύης «Περί μεταχειρίσεως των αιχμαλώτων πολέμου»
https://el.wikisource.org/wiki/%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82_3481/1955
- IV Σύμβαση της Γενεύης «Περί προστασίας των πολιτών εν Καιρώ πολέμου»
https://el.wikisource.org/wiki/%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82_3481/1955
- I Πρόσθετο Πρωτόκολλο στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12^{ης} Αυγούστου 1949 για την προστασία των θυμάτων διεθνών ενόπλων συρράξεων
<http://goo.gl/pFY937>
- II Πρόσθετο Πρωτόκολλο στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12^{ης} Αυγούστου 1949 για την προστασία των θυμάτων μη διεθνών ενόπλων συρράξεων

<http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opensslpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bd688c72>

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας
http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

Βασική συνιστώμενη Βιβλιογραφία/Αρθρογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αντωνόπουλος, Κωνσταντίνος *Η ατομική ποινική ευθύνη στο Διεθνές Δίκαιο*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003.
- Γιοκαρης Α., *Η Πρακτική των Δικαιοδοτικών Οργάνων στην Εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Γιοκαρη Α. - Κυριακόπουλου Γ., *Διεθνές Δίκαιο Εναέριου Χώρου*, σειρά του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου (Διεύθυνση σειράς: Εμμ. Ρούκουνας), Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013.
- Γιοκαρης Α. - Σισιλιάνος Λ.-Α. - Παζαρτζή Φ. - Γαβουνέλη Μ. - Κυριακόπουλος Γ., *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Κείμενα και Πρακτική*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Καλπύρης, Ευγένιος - Δημήτριος Ν. *Κυρώσεις χωρίς χρήση βίας υπό το καθεστώς του Κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, 2001.
- Κρατερός Ιωάννου - Στρατή Αναστασία, *Δίκαιο της Θάλασσας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 4η Έκδοση, Αθήνα, 2013.
- Λιάκουρας, Πέτρος *Το Κυπριακό Από τη Ζυρίχη στη Λουκέρνη Σε Αναζήτηση Ομοσπονδιακής Επίλυσης*, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2007.
- Μάξης, Ιωάννης Θ. *Νταβούτογλου και Γεωπολιτική*, Σειρά Islamica, Arabica et Turcica VIII, Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα, 2012.
- Μάξης, Ιωάννης Θ. , Μπαλαφούτα, Βιργινία Γ. *Γεωπολιτική πραγματικότητα στο δίπολο Ελλάδος – Κύπρου Λύσεις και Άλλοι*, Σειρά Πολιτική και Πολιτισμός, Διευθυντής σειράς Καθηγητής Ι.Θ.Μάξης, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2014.
- Μαρούδα, Μαρία-Ντανιέλλα *Η διεθνής ευθύνη για παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, Η κρατική και ατομική ευθύνη σε κίνηση*, Σπουδές Διεθνούς Δικαίου, Διεύθυνση Σειράς Καθηγητής Στέλιος Περράκης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα Κομοτηνή, 2006.
- Μίντσης, Γεώργιος Ι. *Οι Διακρατικές Προσφυγές στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003.
- Μυλωνόπουλος, Δ., *Δίκαιο της Θάλασσας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Περράκης, Στέλιος, *Διαστάσεις της Διεθνούς Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Προς ένα jus universalis*, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, 2013.
- _____ (επιμ.) *Καταστάσεις στρατιωτικής κατοχής και Διεθνές Δίκαιο, Ουδέν μονιμότερον του προσωρινού*;;, Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και

Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικής Δράσης Παντείου Πανεπιστημίου, Εκδόσεις Όστρια, Αθήνα, 2014

- Πλακοκέφαλος Η., Η Διασυνωριακή Ρύπανση του Περιβάλλοντος κατά το Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011.
- Ρούκουνας, Εμμανουήλ *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*, Σειρά Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Διεύθυνση σειράς: Καθηγητής Εμμανουήλ Ρούκουνας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η Έκδοση, Αθήνα, 2015
- _____, *Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα δικαιώματα του ανθρώπου, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα, 1995
- Σισιλιάνος, Λίνος - Αλέξανδρος *Η ανθρώπινη διάσταση του Διεθνούς Δικαίου Αλληλεπιδράσεις γενικού διεθνούς δικαίου και δικαιωμάτων του ανθρώπου*, Σειρά Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Διεύθυνση σειράς: Καθηγητής Εμμανουήλ Ρούκουνας, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2010.
- Στρατή Αναστασία, *Ελληνικές Θαλάσσιες Ζώνες και Οριοθέτηση με Γειτονικά Κράτη*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.

Ξενόγλωσση

- Bassiouni, M. Cherif “International Crimes: Jus Cogens and Obligatio Erga Omnes”, Law and Contemporary Problems, Volume 59, pp. 63-74, 1996. http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1016&context=lc_p
- Judge Cançado Trindade, A. Augusto *The Construction of a Humanized International Law, A Collection of Individual Opinions (1991-2013)*, Brill, Nijhoff, 2014.
- Cassese Antonio, *Διεθνές Δίκαιο*, Βιβλιοθήκη Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών 4, Μετάφραση: Ι. Ε. Σαριδάκης, Επιμέλεια: Φ.Παζαρτζή, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 2012.
- _____, *International Criminal Law*, Oxford University Press, New York, 2003
- Delmas-Marty, Mireille - Cassese, Antonio, *Juridictions nationales et crimes internationaux*, Presses Universitaires de France - PUF, 2002.
- Meron, Theodor *The Humanization of International Law*, The Hague Academy of International Law, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, Boston, 2006.

13. ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ [ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ]

α) Η βαθμολόγηση των εργασιών (ποσοστό συμμετοχής στην διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας), προστιθεμένου του βαθμού των γραπτών εξετάσεων και εξαγομένου του σταθμισμένου μέσου όρου αυτών, θα ανακοινούται στους ενδιαφερομένους ως τελική βαθμολογία του μαθήματος.

β) Ο προσδιορισμός του ποσοστού συμμετοχής της εργασίας ανακοινούται στους σπουδαστές από τους διδάσκοντες ενός εκάστου των μαθημάτων. Πάντως το εύρος του ποσοστού αυτού ορίζεται μεταξύ 30% - 40% κατά την κρίση του υπευθύνου του μαθήματος.